

Sygn. akt III RC 141/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2023 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim - Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym: Przewodniczący: Sędzia Robert Kłosowski

Protokolant: sekretarz sądowy Aleksandra Sauk

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2023 roku w Lidzbarku Warmińskim

na rozprawie sprawy z powództwa małoletniej J. Z. reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową A. G.

przeciwko M. Z.

o alimenty

ORZEKA

I. zasądza od pozwanego M. Z. na rzecz małoletniej J. Z. kwotę po 500 (pięćset) złotych miesięcznie tytułem alimentów, płatnych do 10 dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami za opóźnienie określonymi w art. 481 § 2 kc na wypadek opóźnienia w płatności każdej z rat, do rąk ustawowej przedstawicielki małoletniej powódki A. G. – poczynając od dnia 22 grudnia 2022 r.;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. koszty procesu między stronami wzajemnie znosi;

IV. zwalnia pozwanego od zapłaty kosztów postępowania i przejmuje je na rachunek Skarbu Państwa;

V. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

/-Sędzia Robert Kłosowski-/

Sygn. akt III RC 141/22

UZASADNIENIE

A. G. ustawowa przedstawicielka małoletniej powódki J. Z. wniosła o zasądzenie od pozwanego **M. Z.** kwoty po 700 złotych miesięcznie tytułem alimentów, płatnych do 10 dnia każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie płatności poszczególnych rat. Wniosła również o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego. (k. 3).

W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż **małoletnia J. Z.** jest córką pozwanego M. Z.. Rodzice małoletniej nie byli nigdy małżeństwem. Pozwany w czasie gdy matka małoletniej zaszła w ciążę poznał obecną partnerkę, z którą w sierpniu 2022 r. wziął ślub. Zarówno w czasie ciąży, jak i po urodzeniu córki nie pomagał matce dziecka finansowo, ograniczając się do przyniesienia co jakiś czas ubrania dla córki lub środków czystości (proszek do prania). M. Z. nigdzie nie pracuje i nie wykazuje też chęci do podjęcia pracy. Całość kosztów utrzymania dziecka spoczywa na matce. Utrzymuje się ona z zasiłku macierzyńskiego i samodzielnie ponosi koszty wynajmu stancji, gdzie opłaty wynoszą 1500 złotych

miesięcznie. Tymczasem potrzeby związane z utrzymaniem małoletniej są znaczne i pozwany powinien przyczynić się do ich ponoszenia.

Pozwany M. Z. w odpowiedzi na pozew uznał powództwo do kwoty do kwoty po 300 złotych miesięcznie tytułem alimentów oraz wniósł o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, iż nie kwestionuje istnienia swojego obowiązku alimentacyjnego wobec córki, chciałby uczestniczyć w zaspokajaniu jej potrzeb i pokrywaniu kosztów utrzymania. Potrzeby córki są typowe dla jej wieku. Matka małoletniej nie wskazywała w pozwie na dodatkowe, ponadstandardowe potrzeby, stąd też częściowe uznanie powództwa. Wliczanie w koszty utrzymania małoletniej córki kosztów wynajmu lokalu mieszkalnego w całości nie znajduje żadnego uzasadnienia, skoro mieszka tam też również matka małoletniej. Możliwości zarobkowe pozwanego są ograniczone. Obecnie pozostaje on bez pracy, albowiem doznał obrażeń wynikających z potrącenia przez samochód ciężarowy.

W toku przeprowadzonej rozprawy pozwany M. Z. początkowo podtrzymał swoje stanowisko. Jednakże po przedstawieniu odmiennego stanowiska w sprawie przez jego pełnomocnika (małżonka pozwanego) zmienił on stanowisko wnosząc o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu wskazał, iż kwestionuje swoje ojcostwo wobec małoletniej powódki. Dodał, iż złożył on przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego swoje oświadczenie będąc przekupiony przez matkę dziecka środkami odurzającymi. W tym czasie był on na głodzie narkotycznym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia J. Z. urodzona w dniu (...) w O. jest córką pozwanego M. Z. i A. G..

/dowód : odpis skróconego aktu urodzenia k. 10/

Małoletnia ma obecnie 4 miesiące. Jest zdrowa. Opiekuje się nią matka, która przebywa na zasiłku macierzyńskim uzyskując kwotę 2200 złotych netto. Innych dochodów nie posiada. Przed urodzeniem dziecka pracowała jako masażystka w hotelu (...) uzyskując dochody w wysokości około 3400-3500 złotych netto. Matka małoletniej powódki wynajmuje stancje, w której mieszka z córką. Koszt wynajmu wraz z opłatami wynosi około 1500 złotych miesięcznie. Samodzielnie ponosi koszty utrzymania córki posiłkując się wcześniej zgromadzonymi oszczędnościami. A. G. w okresie pracy zgromadziła oszczędności w wysokości około 4000 złotych, obecnie została jej kwota około 2000 złotych. Nie ma żadnych cenniejszych składników majątkowych, nie ma też stałych zobowiązań finansowych wynikających np. ze spłaty kredytów lub pożyczek. Ma 29 lat i jest zdrowa, posiada wykształcenie zawodowe, z zawodu jest masażystką. Nie pozostaje obecnie z nikim w stałym związku.

Pozwany M. Z. ma 39 lat. Posiada wykształcenie zawodowe z zawodu jest murarzem – szpachlarzem. Z matką małoletniej powódki był on związany już od około 10 lat z przerwami wynikającymi z jego pobyków w zakładach karnych. Od lutego 2022 r. pozwany przebywał na wolności. Odwiedził córkę zaraz po jej urodzeniu dwa razy kupując dla dziecka pampersy, chusteczki nawilżane, body i misa. Nie przyczynił się do ponoszenia kosztów utrzymania dziecka w żadnej innej formie, w szczególności nie przekazał matce małoletniej żadnych kwot pieniężnych z przeznaczeniem na alimenty. W kwietniu 2022 r. pozwany przez krótki okres czasu był zatrudniony w firmie (...), jednakże został szybko zwolniony z pracy, gdyż „nie chciało mu się pracować” spożywał alkohol, zażywał narkotyki (k. 37). W maju 2022 r. pozwany z kolei zatrudnił się przy innej pracy związanej z pracą na wysokościach. Po kilku dniach zaprzestał pracy wobec potrącenia (zahaczenia) przez samochód ciężarowy. Do zdarzenia doszło w dniu 19 maja 2022 r. a pozwany jechał wówczas rowerem. W wyniku zdarzenia był on hospitalizowany w dniu 19.05.2022 r. od godziny 9.05 do 18.30 z rozpoznaniem powierzchniowych urazów barku, łokcia, kolana prawego i głowy. Stan ogólny pozwanego przy przyjęciu do szpitala był dobry. W wyniku badań nie stwierdzono istotnych obrażeń czy też zmian pourazowych, poza drobnymi otarciami łokcia prawego. Pozwany został wypisany ze szpitala w stanie ogólnym dobrym, uzyskał zwolnienie lekarskie na okres do 27 maja 2023 r. W lipcu – sierpniu 2022 r. dopuścił się on kradzieży, za którą wyrokiem z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie II K 255/22 orzeczono wobec niego karę 1 roku pozbawienia wolności. Karę pozwany odbywa od dnia 27 lutego 2023 r. przebywając obecnie w zakładzie karnym. Pozwany M. Z.

legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności kod 02-P od dnia 5 stycznia 2023 r. do 29 lutego 2024 r. Nie ma żadnych oszczędności, ani cenniejszych składników majątkowych. Nie posiada również żadnych stałych zobowiązań finansowych. Oprócz małoletniej powódki nie ma również innych osób małoletnich na utrzymaniu.

/dowód : karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 18-23, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 28, informacja w zakresie pobytów pozwanego w ZK oraz wprowadzonej kary do wykonania k. 29-30, zeznania stron k. 36-37/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podnieść należy, iż Sąd orzekając w niniejszej sprawie ustalił stan faktyczny na podstawie zeznań przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki i pozwanego, jak również na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony oraz dokumentów uzyskanych w trakcie prowadzonego postępowania przez Sąd z urzędu związanymi z wprowadzona do wykonania karą pozbawienia wolności orzeczona wobec pozwanego. Zeznania i przedłożone do akt dokumenty nie były wzajemnie kwestionowane, za wyjątkiem okoliczności związanej z kwestionowaniem ojcostwa pozwanego. Obie strony niniejszego postępowania były zgodne, co do złożenia przez pozwanego w obecności powódki oświadczenia o uznaniu ojcostwa oraz co do treści wystawionego przez Urząd Stanu Cywilnego w O. dokumentu w postaci aktu urodzenia małoletniej powódki, gdzie jako jej rodziców wpisano A. G. i M. Z.. Pozwany w czasie rozprawy wskazał natomiast na okoliczność, iż w czasie składania wspomnianego oświadczenia był on przekupiony przez matkę małoletniego obietnicą podania środka odurzającego. Podkreślić w związku z tym należy, iż dla Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę wskazana rozbieżność nie ma prawnego znaczenia, albowiem dla Sądu wiążąca jest treść aktu stanu cywilnego. Zgodnie bowiem z art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o Aktach Stanu Cywilnego Dz. U 2014 poz. 1741 z późn. zm.) akta stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych, a ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym. Ojcostwo pozwanego wynikające z treści aktu urodzenia małoletniej jest więc dla sądu w niniejszym postępowaniu wiążące. Pozwany wraz z pełnomocnikiem uzyskali w trakcie rozprawy informacje wskazujące w jakim trybie można dochodzić zmiany treści aktu urodzenia małoletniej (ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa). Dopiero wytoczenie takiego powództwa, uzyskanie orzeczenia stwierdzającego bezskuteczność uznania ojcostwa będzie stanowiło podstawę do dokonania odpowiednich zmian w aktach stanu cywilnego, a w konsekwencji może otworzyć drogę do kwestionowania istnienia obowiązku alimentacyjnego pozwanego. Do tego czasu treść aktu stanu cywilnego w niniejszym postępowaniu jest dla sądu wiążąca.

Odnosząc się ściśle do zgłoszonego żądania zasądzenia alimentów wskazać należy, iż obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie, zgodnie z art. 133 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (krio) obciąża rodziców tego dziecka. Rodzice dziecka są więc obowiązani wspólnie do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb dziecka, przy czym obowiązek ten ciąży również na tym rodzicu przy którym dziecko przebywa.

Natomiast zgodnie z art. 135 § 1 krio zakres świadczeń alimentacyjnych rodziców zależy z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz z drugiej strony od finansowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Brzmienie art. 135 § 1 krio wskazuje więc, iż każdorazowo zakres świadczeń alimentacyjnych ograniczony jest z jednej strony potrzebami uprawnionego, a z drugiej strony możliwościami zarobkowymi zobowiązanych. Innymi słowy, kwota zasądzonych alimentów nie może przekraczać potrzeb osoby uprawnionej, ani też przekraczać możliwości osób zobowiązanych. Obowiązki rodziców w tym zakresie są równe, ale uzależnione od indywidualnych możliwości zarobkowych oraz indywidualnej sytuacji majątkowej zobowiązanych i ich usprawiedliwionych wydatków. Dodać również należy, iż wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka może polegać także na osobistych staraniach o jego utrzymanie lub wychowanie (art. 135 § 2 krio). Uwzględnianie jako wkładu alimentacyjnego osobistych starań w utrzymanie i wychowanie dziecka jest szczególnie istotne w sytuacji dzieci bardzo małych lub przewlekle chorych, wymagających stałej wielogodzinnej osobiście świadczonej opieki i pielęgnacji ze strony danego rodzica, albowiem oczywistym jest, iż dzieci te wymagają dużo więcej uwagi i

troskliwości, niż np. dzieci starsze, samodzielne, kilku czy też kilkunastoletnie. Poprzez usprawiedliwione potrzeby małoletnich należy rozumieć takie potrzeby, których zaspokojenie jest niezbędne dla zapewnienia prawidłowego, odpowiedniego do wieku i posiadanych uzdolnień rozwoju fizycznego, psychicznego i emocjonalnego małoletnich, również w kontekście możliwości rodziców. Dalej z kolei poprzez możliwości zarobkowe i majątkowe należy rozumieć nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane, lecz także zarobki i dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do posiadanego stanu zdrowia, swoich sił umysłowych i fizycznych. Podkreślić w tym miejscu również należy, iż podnoszony przez pozwanego aktualny brak możliwości zarobkowych wynikający z osadzenia w ZK i odbywania kary pozbawienia wolności nie może pozbawić małoletnią powódkę środków utrzymania. Córka pozwanego ma bowiem swoje stałe potrzeby w zakresie pokrywania kosztów utrzymania oraz jej rozwoju, których nie można odłożyć na nieokreśloną przyszłość. Sytuację pozwanego reguluje w tym zakresie art. 136 krio. Zgodnie z powoływanym artykułem jeżeli w ciągu trzech lat przed sądowym dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych osoba, która była już do tych świadczeń zobowiązana, bez żadnego powodu zrzekła się prawa majątkowego lub w inny sposób dopuściła do jego utraty albo jeżeli zrzekła się zatrudnienia lub zmieniła je na mniej zyskowne, nie uwzględnia się wynikłej stąd zmiany przy ustalaniu zakresu świadczeń alimentacyjnych. W ocenie Sądu intencją ustawodawcy wprowadzającego ten przepis była ochrona osób uprawnionych do świadczeń alimentacyjnych przed osobami, które z własnej woli bez ważnych powodów pomniejszają swoje możliwości zarobkowe (majątkowe) ze skutkiem utrudnienia lub uniemożliwienia realizacji obowiązku alimentacyjnego. Zdarzenia wymienione w art. 136 krio muszą pochodzić z aktywności, zachowania zobowiązanego podejmowanej ze szkodą osoby uprawnionej. Wymienione zdarzenia są przeto aktami dobrowolnymi i zawinionymi przez zobowiązanego. Nie chodzi tu przy tym jedynie o złą wolę zobowiązanego, o świadome uszkodzenie interesowi rodziny, lecz ogólnie o postawę nieliczenia się z potrzebami członków rodziny uprawnionymi do otrzymywania środków utrzymania. Mimo więc wyjątkowego charakteru tego przepisu jego wykładnie należy przeprowadzać w przedstawionym powyżej kontekście tzn. ochrony usprawiedliwionego interesu rodziny. W tym zakresie warto wspomnieć pogląd prawny wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 178/94 opublikowanego w OSP 1995/12 poz. 246 i OSNC 1995/10 poz. 136, które to poglądy Sąd podziela w całej rozciągłości. Sąd Najwyższy stwierdził bowiem, iż art. 136 krio „służy ochronie usprawiedliwionego interesu rodziny, wykładnię należy przeprowadzić w sposób prowadzący do rozwiązań sprzyjających realizacji jego celu w zmienionych warunkach społeczno-gospodarczych. Warunki te powodują potrzebę zaradzenia pogarszającej się sytuacji materialnej rodziny w okolicznościach, gdy osoba zobowiązana do alimentacji została skierowana do odbycia kary pozbawienia wolności i nie została zatrudniona odpłatnie w zakładzie karnym.(...) Nie można zatem wykluczyć dopuszczalności zastosowania przepisu art. 136 krio także w sytuacji, gdy osoba, która była już zobowiązana do świadczeń alimentacyjnych lub powinna liczyć się z rychłym powstaniem takiego obowiązku, dopuściła do utraty zatrudnienia albo możliwości jego uzyskania przez to, że w konsekwencji popełnienia przestępstwa została pozbawiona wolności.” W ocenie Sądu interpretując przepis art. 136 krio nie należy bowiem zapominać, iż chodzi w nim o wyeliminowanie negatywnych konsekwencji wynikających z lekceważącego lub sprzecznego z zasadami współżycia społecznego postępowania, a także o to, aby konsekwencje tych zachowań nie obciążały uprawnionych do świadczeń alimentacyjnych. Pozwany M. Z. od początku wiedział o zajściu w ciążę swojej partnerki A. G.. Wiedział w związku z tym, iż jako ojciec dziecka jest osobą zobowiązaną do ponoszenia kosztów jej utrzymania. Co więcej do pewnego momentu w niniejszym postępowaniu sam deklarował chęć pokrywania kosztów utrzymania córki, chęć brania aktywnego udziału w jej wychowaniu. Był więc on świadomy swojego obowiązku przyczyniania się do pokrywania kosztów utrzymania córki, kiedy to popełniając przestępstwo w lipcu-sierpniu 2022 r. doprowadził do osadzenia go w zakładzie karnym, co nastąpiło w lutym 2023 r.

Przenosząc powyższe wskazania na grunt niniejszej sprawy rozpocząć należy od stwierdzenia, iż pozwany M. Z. posiada obowiązek alimentacyjny wobec swojej małoletniej córki J. Z.. Jest on ojcem małoletniej powódki, która to okoliczność potwierdzona jest odpisem aktu urodzenia małoletniej. J. Z. ma 4 miesiące, z uwagi na wiek nie jest ona w stanie samodzielnie się utrzymać, nie posiada też własnych dochodów. Stąd też obowiązek jej alimentowania ciąży na jej rodzicach.

Przystępując z kolei do ustalenia zakresu obowiązku alimentacyjnego pozwanego wobec małoletniej córki stwierdzić należy, iż w ocenie Sądu usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniej są zbliżone do kosztów utrzymania innych dzieci w jej wieku i wynoszą co najmniej 1000-1100 złotych miesięcznie. Małoletnia znajduje się w wieku niemowlęcym, wymaga środków na wyżywienie, higienę osobistą, pielęgnację, zakup środków czystości, pieluch, specyficznych dla jej wieku przyborów (przewijak, butelki, smoczki, wanienska, łóżeczko etc), ubrań, butów itd. Koszty te wymagają pokrycia i nie mogą być odłożone na nieokreśloną przyszłość. Zdaniem Sądu zgodzić się przy tym należy z pozwanym, iż w skład kosztów utrzymania małoletniej nie może być zaliczona w całości opłata związana z wynajmowaniem stacji. W mieszkaniu tym zamieszkuje również matka małoletniej i to ona również korzysta z tego mieszkania. Koszty te ponosiłaby niezależnie od tego czy posiada dziecko, czy też nie. W skład kosztów utrzymania małoletniej powinien być jednak wliczony koszty zużycia prądu, energii elektrycznej etc. odpowiadający realizacji potrzeb związanych z utrzymaniem i pielęgnacją dziecka. Tak samo jak więc brak jest podstaw do przyjmowania całości wydatku jako koszt utrzymania małoletniej, brak jest również podstaw do przerzucania tych kosztów wyłącznie na matkę małoletniej.

Jak wskazano powyżej koszty utrzymania dziecka obciążają oboje rodziców w zależności od posiadanych możliwości zarobkowych, usprawiedliwionych wydatków, sytuacji materialnej oraz zakresu osobistych starań. Zdaniem Sądu ustalone w niniejszej sprawie koszty utrzymania małoletniej J. Z. wynoszące ok. 1000-1100 złotych miesięczne powinny być rozdzielne na rodziców w częściach równych. Matka małoletniej z uwagi głównie na swój stan zdrowia posiada, w ocenie Sądu, wyższe możliwości zarobkowe w porównaniu do pozwanego. M. Z. jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, co ogranicza możliwości podjęcia przez niego pracy, ale ich nie pozbawia. Z drugiej jednak strony matka małoletniej praktycznie samodzielnie wykonuje czynności pielęgnacyjne i opiekuńcze wobec córki wnosząc w tym zakresie osobiste starania. Pozwany nie uczestniczy i nie uczestniczył w pieczy nad córką, co sprawia, iż jest ona wykonywana praktycznie 24 godziny na dobę, bez odpoczynku, wyłącznie przez matkę małoletniej.

Uwzględniając powyższe okoliczności Sąd uznał więc, iż usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniej powódki w kwocie co najmniej 1000-1100 złotych miesięcznie winny być rozdzielone pomiędzy jej rodziców po równo. Jednocześnie zdaniem Sądu możliwości zarobkowe pozwanego pozwalając na uiszczanie wskazanej kwoty tytułem alimentów. Jest on wprawdzie pozbawiony wolności, ale jak wskazano powyżej okoliczność ta z mocy art. 136 krio nie powinna być brana pod uwagę. Dodatkowo jedynie w tym miejscu wskazać należy, iż całość kosztów utrzymania dziecka spoczęłaby na matce, zaś pozwany tym samym otrzymałby swoistą „premię” w postaci zwolnienia z obowiązku alimentacyjnego jedynie dlatego, że popełnił przestępstwo. Skutek taki byłby więc również sprzeczny zasadami współżycia społecznego. Pozwany ponosi konsekwencje swojego zawinionego zachowania, musi się liczyć z tym, iż pozbawienie go wolności ogranicza jego możliwości zarobkowe, tym bardziej, iż pozwany przez okres ostatnich 10 lat gros z nich spędził w zakładach karnych. Pozwany posiada ograniczone możliwości zarobkowe z uwagi na swój stan zdrowia nie jest nich jednak pozbawiony. Zważywszy na jego wiek, brak innych małoletnich osób na jego utrzymaniu, zasądzona kwota 500 złotych miesięcznie zdecydowanie pozostaje w zasięgu jego możliwości zarobkowych.

Wobec powyższego, uwzględniając podniesione powyżej okoliczności, Sąd orzekł o alimentach jak w pkt I wyroku, w pozostałym zakresie Sąd zaś powództwo oddalił (pkt II wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc.

O kosztach sądowych w pkt IV Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. 2010 r. Nr 90 poz. 594 z późn. zm.) w zw. z art. 102 kpc.

O rygorze natychmiastowej wykonalności w pkt V orzeczono na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 kpc.

/SSR Robert Kłosowski/